

STUDIA ŹRÓDŁOZNAWCZE

Commentationes

STUDIA ŹRÓDŁOZNAWCZE
LXII

ACADEMIA SCIENTIARUM
ET LITTERARUM POLONA
INSTITUTUM HISTORICUM

COMMENTATIONES

LXII

VARSOVIAE 2024

P O L S K A   A K A D E M I A   N A U K
I N S T Y T U T   H I S T O R I I

STUDIA
ŹRÓDŁOZNAWCZE
LXII

WARSZAWA 2024

RADA REDAKCYJNA

Anna Adamska (Utrecht), Dániel Bagi (Budapeszt), Andrzej Biernat, Marie Bláhová (Praga), Hans-Jürgen Bömelburg (Gießen), Agnieszka Gut, Aliaksandr Hrusha, Tomasz Jasiński, Tomasz Jurek, Maria Koczerska, Wojciech Mrozowicz, Rimvydas Petrauskas (Wilno), Zenon Piech, Bogumił Szady, Sobiesław Szybkowski, Alicja Szymczak, Janusz Tandecki, Zofia Zielińska

KOMITET REDAKCYJNY

Marcin Hlebionek, Adrian Jusupović, Marek D. Kowalski, Marta Piber-Zbieranowska, Andrzej Rachuba (redaktor naczelny), Hanna Rajfura (sekretarz), Marek Słoń, Maria Starnawska, Joanna Szady, Piotr Węcowski (redaktor naczelny)

Asystent redakcji:

Michał Słomski

Adres redakcji:

PL 00-272 Warszawa

Rynek Starego Miasta 31

tel. (+48) 22 831 02 61, fax 831 36 42

e-mail: redakcja@studia-zrodloznawcze.pl

www.studia-zrodloznawcze.pl

p-ISSN 0081-7147

e-ISBN 2451-1331

Wersja elektroniczna jest wersją referencyjną czasopisma

© Copyright by Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla Polskiej Akademii Nauk
© Copyright by Fundacja Instytutu Historii im. Tadeusza Manteuffla Polskiej Akademii Nauk

Na okładce:

Piotra Crescentyna Księgi o gospodarstwie y o opatrzeniu rozmnożenia rozlicznych pożytkow każdemu stanowi potrzebne, Helena Unglerowa, Kraków 1549, szp. 140; BN, SD XVI.F.10, fot. POLONA

Redakcja i korekta: Jolanta Rudzińska

Redakcja artykułu, tłumaczenia i korekta streszczeń w j. ang.: Grażyna Waluga

Tłumaczenie i korekta streszczenia w j. niem.: Katarzyna A. Chmielewska

Skład i łamanie: Marcin Szcześniak

Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla
Polskiej Akademii Nauk
Rynek Starego Miasta 31
00-272 Warszawa
22 831 02 61-62, w. 44
<http://ksiegarnia-ihpan.edu.pl>
wydawnictwo@ihpan.edu.pl

Fundacja Instytutu Historii
im. Tadeusza Manteuffla
Polskiej Akademii Nauk
Rynek Starego Miasta 29/31, pok. 44
00-272 Warszawa
22 831 02 61-62, w. 46
fundacja.ihpan@ihpan.edu.pl

Druk cyfrowy: FABRYKA DRUKU w Warszawie

Redakcja prosi wszystkich Autorów o przestrzeganie zasad przygotowania tekstów zawartych w instrukcji dla Autorów „Studiów Źródłoznawczych”: www.studia-zrodloznawcze.pl, oraz skrótów zawartych w Spisie skrótów na końcu tomu

*Profesor Marii Koczerskiej
z okazji Jej jubileuszu
tom ten dedykuje
Redakcja*

SPIS TREŚCI

Nagroda „Studiów Źródłoznawczych” im. Stefana Krzysztofa Kuczyńskiego za 2023 r.	12

Rozprawy

Zdzisław KOCZARSKI – <i>Humanistyczna lektura Długosza: przejętki z Leonarda Bruniego w „Rocznikach” Jana Długosza</i>	13
Tomasz WALCZAK – <i>Zapomniana kolekcja historyczna w XVI-wiecznym rękopisie Archiwum Państwowego we Wrocławiu (sygn. 82/28/0/1/6)</i>	41
Radosław GAZIŃSKI, Paweł GUT – <i>Organizacja i personel kancelarii książąt pomorskich w czasach nowożytnych</i>	63
Grażyna JURKOWLANIEC, Anna SUCHECKA – <i>Krescentyn polski albo drzeworyt jako źródło do badania procesu wydawniczego</i>	79
Maciej MATWIJÓW – <i>„Epistolae historico-familiares” Andrzeja Chryzostoma Załuskiego jako wydawnictwo źródeł historycznych do dziejów Rzeczypospolitej lat 1667–1710</i>	105
Radosław GRZEŚKOWIAK – <i>Rękopis „[Zebrania] wierszów pod figurami” Antoniny Niemiryczowej z 1753 r.: analiza kodykologiczna i rozpoznanie kompozycji epigramatycznej kolekcji</i>	125
Zenon PIECH – <i>Władysław Semkowicz jako twórca nowoczesnych nauk pomocniczych historii. Refleksje w siedemdziesiątą piątą rocznicę śmierci</i>	141

Materiały

Hana PÁTKOVÁ, Marta HRADILOVÁ – <i>Sources on the history of Premonstratensian nunneries in medieval Bohemia in Czech archives and libraries</i>	171
Tomasz ZAWADZKI – <i>Dokumenty Bolka II świdnickiego z lat 1361–1365 przechowywane w Archiwum Państwowym we Wrocławiu (i jego oddziale w Jeleniej Górze)</i>	183
Tomasz JUREK – <i>Dwanaście dokumentów i listów do historii kolegiaty łączyckiej z XIV–XV w.</i>	205

Artykuły recenzyjne i recenzje

<i>Kroniki i roczniki jako źródła do życiorysu, działalności i legendy księcia Leszka Czarnego (Tomasz Nowakowski)</i>	227
<i>Szlachta ruska, rusko-wołoska czy szlachta obrządków wschodnich? Na marginesie książki Ihora Smutoka „Szlachta ruska ziemi przemyskiej (XIV–XVIII w.)” (Janusz Szyszka)</i>	232
Francesco Stella, <i>Digital Philology and Quantitative Criticism of Medieval Literature. Unconventional Approaches to Medieval Latin Literature II</i> , Turnhout 2021 (Krzysztof Nowak)	239
<i>Editionswissenschaftliches Kolloquium 2021. Fortführung alter Editionsprojekte im neuen Gewande</i> , red. Helmut Flachenecker, Krzysztof Kopiński, Toruń 2022 (Maja Gąssowska)	244
Marie-Céline Isaïa, <i>Une autre histoire. Histoire, temps et passé dans les Vies et Passions latines (IVe–XIe siècle)</i> , Aubervilliers–Paris–Orléans 2023 (Michał Tomaszek)	248

<i>On the Typology of Liturgical Books from the Western Middle Ages. Zur Typologie liturgischer Bücher des westlichen Mittelalters</i> , red. Andrew J.M. Irving, Harald Buchinger, Münster 2023 (Jakub Kubieniec)	251
<i>Les plus anciennes chartes russes. Fonds des Archives municipales de Riga, XIIe–XIVe siècles / Drevnejšie russkie gramoty. Fondy arhivov rižskiego magistrata XII–XIV vv.</i> , wyd. Pierre Gonneau, Aleksandrs Ivanovs, Anatoly Kuznetsov, Turnhout 2021 (Adrian Jusupović)	255
Janusz Tandecki, <i>Piśmienność pragmatyczna, pisarze i kancelarie w wielkich miastach pruskich i inflanckich w średniowieczu</i> , Toruń 2021 (Piotr Okniński)	256
<i>Polonika wśród listów z zasobu dokumentowego dawnego archiwum miejskiego we Wrocławiu. Katalog (do 1506 roku)</i> , oprac. Mateusz Goliński, Kraków–Warszawa 2022 (Maciej Woźny)	258
Lucie Mazalová, <i>Eschatology in the Work of Jan Hus</i> , Turnhout 2022 (Paweł Kras)	259
<i>Księga sądowa Wojciecha Malskiego namiestnika królewskiego w Wielkopolsce z lat 1440–1447</i> , wyd. Tomasz Jurek, Poznań 2022 (Anna Sochacka)	262
Jan z Głogowa, <i>Wprowadzenie do „Traktatu o sferze” Johana z Holywood</i> , studium, tekst łaciński, koment. i tłum. oprac. Robert K. Zawadzki, Częstochowa 2023 (Marcin Karas)	267
<i>Akty unii wileńskiej i mielnickiej (1499–1501). Dokumenty i studia</i> , red. Lidia Korczak, oprac. Marcei Antoniewicz, Waldemar Chorążyczewski, Jūratē Kiaupienė, Lidia Korczak, Rimvydas Petrauskas, Krzysztof Pietkiewicz, Jakub Rogulski, Kraków–Wilnius 2022 (Aliaksandr Hrusha)	272
Jakub Rogulski, <i>Insignia ducalis splendoris. Splendor rodziny książąt Sanguszków i środki jego manifestacji od XV do XVIII wieku</i> , Kraków 2022 (Joanna Orzeł)	278
Anette Baumann, <i>Karten vor Gericht. Augenscheinkarten der Vormoderne als Beweismittel</i> , Darmstadt 2022 (Wiesława Duży)	282
<i>Libri Evangeliorum biskupa Piotra Tomickiego</i> , oprac. i wyd. ks. Szymon Fedorowicz, studium dekoracji malarskiej Katarzyna Płonka-Balus, Kraków 2024 (Maria Starnawska)	285
„Miscellanea Historico-Iuridica”, 21, 2022, z. 1: <i>Edycje źródłowych akt sejmikowych (przeszłość – teraźniejszość – przyszłość)</i> , red. Karol Łopatecki (Adam Perlakowski)	286
Michał Czerenkiewicz, <i>Oficina Schedlów. W świecie drukowanej książki XVII i początków XVIII wieku</i> , Kraków 2023 (Maria Juda)	288

Zapiski krytyczne

„Research Data Journal for the Humanities and Social Sciences”, 8, 2023, nr 1 (P.K.)	293
„Sztuka Edycji”, 23, 2023, nr 1: <i>Praktyki edycji cyfrowych</i> , red. Bartłomiej Szleszyński, Konrad Niciński, Agnieszka Szulińska, współpr. Anna Mędrzecka-Stefańska, Kajetan Mojsak (I.B.)	294
<i>Atlas Historyczny Polski. Ludzie, koncepcje, realizacje</i> , red. Marek Słoń, Bogumił Szady, Warszawa 2023 (E.K.)	294
<i>Pieczęcie – typariusz i odcisk. Kulturowe i prawne odniesienia</i> , red. Tomasz Kałuski, Marcin Hlebionek, Piotr Pokora, Katowice 2023 (M.Sz.)	295
Robert Suski, <i>Orozjusz i jego źródła. Wybrane zagadnienia</i> , Białystok 2023 (J.P.-P.)	296
Procopius of Caesarea, <i>The Persian Wars. Translation, with Introduction and Notes</i> , ed. Geoffrey Greatrex, with acknowledgments to Averil Cameron, Cambridge 2022 (J.P.-P.)	297
<i>Oppidum nostrum Mislimicze. Dokumenty monarsze dla miasta Myślenic z czasów piastowskich i jagiellońskich</i> , oprac., wyd. i tłum. pol. Krzysztof Fokt, Maciej Mikula, Myślenice 2022 (M.S.)	297
Kazimierz Łatak, <i>Pieczęcie monarsze epoki piastowskiej i jagiellońskiej w zbiorach archiwum klasztoru Bożego Ciała w Krakowie. Przyczynek do polskich badań sfragistycznych</i> , „Saeculum Christianum”, 29, 2022, nr 2, s. 63–76 (J.R.S.)	298
Robert T. Tomczak, <i>Średniowieczne polonica i silesiaca ze zbiorów Archiwum Uniwersytetu Karola w Pradze</i> , „Historia Slavorum Occidentis”, 12, 2022, nr 2 (33), s. 69–89 (M.A.K.)	298
Wiesław Filipczyk, <i>Adam Kamiński o brachygrafii najstarszej księgi ziemskiej krakowskiej (1374–1385)</i> , „Krakowski Rocznik Archiwalny”, 28, 2022, s. 179–214 (P.W.)	298

Jakub z Paradyża, <i>Traktat o sztuce dobrego umierania</i> , tłum. i oprac. Maciej Włodarski, Kraków 2022 (P.Sz.-K.)	299
Mateusz Małajowicz, <i>Kilka uwag o wykorzystaniu rzekomej bulli Benedykta IX w „Katalogu biskupów krakowskich” Jana Długosza w kontekście jego treści ideowych</i> , w: <i>Surasti tiesą: pagalbiniai istorijos mokslai falsifikatų tyrime. Mokslinių straipsnių rinkinys</i> , red. Rūta Čapaite, Vilnius 2022, s. 159–190; tenże, <i>Źródła rocznikarskie w biogramach najdawniejszych hierarchów (do końca XII w.) w „Katalogu biskupów krakowskich” Jana Długosza</i> , „Łódzkie Studia Teologiczne”, 32, 2023, z. 1, s. 135–148 (P.W.)	299
Łukasz Nowak, <i>Mappa mundi w kodeksie Jakuba z Kowalewic (BUP Rkp. 1746) a „Historia Brittonum” Nenniusza</i> , „Biblioteka”, 26 (35), 2022, s. 87–120 (R.R.)	300
Dominika Grabiec, <i>Najstarszy zapis dwóch pieśni maryjnych: „Cesarzewno, królowno niebieska” i „O przenasławniejsza panno” w późnośredniowiecznym rękopisie dominikańskim PL-Wn 8091 III</i> , „Muzyka”, 68, 2023, nr 2, s. 142–150 (A.K.)	300
Piotr Dymmel, <i>Nowo odkryta pieczęć burmistrza Lublina z XVI wieku</i> , „Studia Archiwalne”, 10, 2023, s. 7–20 (J.J.)	300
<i>Inwentarz starostwa tykocińskiego z 1571 roku</i> , oprac. i wstęp Michał Sierba, Białystok 2024 (M.P.-Z.)	301
Łukasz Cybulski, <i>Brulionowata otwartość. O genetyce tekstów dawnych i polskim wieku rękopisów</i> , „Teksty Drugie”, 2023, nr 5 (212), s. 273–293 (H.R.)	301
Ewa Rodek, <i>O apostrofie „laskawy czytelniku” i formule pożegnalnej „bądź laskaw” w przedmowach do dzieł wydanych w latach 1650–1750</i> , „Język Polski”, 102, 2022, z. 2, s. 93–106 (W.K.)	302
Dorota Adamiec, Włodzimierz Gruszczyński, Magdalena Majdak, Mateusz Żółtak, <i>Barokowa polszczyzna w internecie, czyli „Elektroniczny słownik języka polskiego XVII i XVIII wieku”</i> , „LingVaria”, 18, 2023, nr 1 (35), s. 113–124 (A.B.)	302
<i>Nauki pomocnicze historii w badaniach nad XIX oraz XX wiekiem</i> , red. Karolina Cholewa, Łódź–Kraków 2024 (P.P.) ...	302
Marek Łaziński, Rafał L. Górski, Michał Woźniak, <i>Korpus XIX w. Uniwersytetu Warszawskiego i IJP PAN</i> , „LingVaria”, 18, 2023, nr 1 (35), s. 125–134 (M.W.)	303
Andrzej Piotr Lesiakowski, <i>Dubeltowa interpunkcja. O połączeniach myślnika z innymi znakami przestankowymi w opisach gramatycznych XIX i pierwszej połowy XX wieku</i> , „Pamiętnik Literacki”, 114, 2023, z. 2, s. 185–201 (I.B.)	304

In memoriam

<i>Siostra Profesor Aleksandra Witkowska OSU (1930–2024)</i> (Maria Starnawska)	305
<i>Franciszek Sikora (1937–2023)</i> (Waldemar Bukowski)	309
<i>Profesor Elżbieta Kowalczyk-Heyman (1945–2024)</i> (Michał Dzik)	315
Spis skrótów	319

TABLE OF CONTENTS

The <i>Studia Źródłoznawcze</i> Prize of Stefan Krzysztof Kuczyński for the year 2023	12

Studies

Zdzisław KOCZARSKI – <i>Humanist reading of Jan Długosz: textual excerpts from Leonardo Bruni in Jan Długosz's "Annals"</i>	13
Tomasz WALCZAK – <i>Forgotten historical collection in a sixteenth-century manuscript of the State Archives in Wrocław (ref. no. 82/28/0/1/6)</i>	41
Radosław GAZIŃSKI, Paweł GUT – <i>Organisation and personnel of the Pomeranian dukes' chancellery in early modern times</i>	63
Grażyna JURKOWLANIEC, Anna SUCHECKA – <i>Polish de' Crescenzi or woodcut as a source for the study of the publishing process</i>	79
Maciej MATWIJÓW – <i>"Epistolae historico-familiares" by Andrzej Chryzostom Załuski as an edition of historical sources for the history of the Polish-Lithuanian Commonwealth from 1667 to 1710</i>	105
Radosław GRZEŚKOWIAK – <i>Manuscript of the "[Collection] of poems under the pictures" of Antonina Niemirycz, 1753: A codicological analysis and identification of the collection's epigrammatic composition</i>	125
Zenon PIECH – <i>Władysław Semkowicz as a founder of modern auxiliary sciences of history. Reflections on the seventy-fifth anniversary of his death</i>	141

Materials

Hana PÁTKOVÁ, Marta HRADILOVÁ – <i>Sources on the history of Premonstratensian nunneries in medieval Bohemia in Czech archives and libraries</i>	171
Tomasz ZAWADZKI – <i>Documents of Duke Bolko II of Świdnica issued between 1361 and 1365 held in the State Archives in Wrocław (and its branch in Jelenia Góra)</i>	183
Tomasz JUREK – <i>Twelve documents and letters for the history of the collegiate church at Łęczyca from the fourteenth to the fifteenth century</i>	205

Review articles and reviews	227

Critical notes	293

In memoriam

<i>Sister Professor Aleksandra Witkowska OSU (1930–2024) (Maria Starnawska)</i>	305
<i>Franciszek Sikora (1937–2023) (Waldemar Bukowski)</i>	309
<i>Professor Elżbieta Kowalczyk-Heyman (1945–2024) (Michał Dzik)</i>	315
List of abbreviations	319

SPIS WSPÓŁPRACOWNIKÓW

<i>I.B.</i>	Iga Bąska, Warszawa		Krzysztof Nowak, Kraków
	Waldemar Bukowski, Kraków		Tomasz Nowakowski, Bydgoszcz
<i>A.B.</i>	Albert Byrski, Warszawa		Piotr Okniński, Warszawa
	Wiesława Duży, Warszawa		Joanna Orzeł, Łódź
	Michał Dzik, Rzeszów		Hana Pátková, Praga
	Radosław Gaziński, Szczecin	<i>P.P.</i>	Przemysław Pazik, Warszawa
	Maja Gąssowska, Warszawa		Adam Perlakowski, Kraków
	Radosław Grześkowiak, Gdańsk	<i>M.P.-Z.</i>	Marta Piber-Zbieranowska, Warszawa
	Paweł Gut, Szczecin		Zenon Piech, Kraków
	Marta Hradilová, Praga	<i>J.P.-P.</i>	Jan Prostko-Prostyński, Poznań
	Aliaksandr Hrusha, Warszawa	<i>H.R.</i>	Hanna Rajfura, Warszawa
<i>J.J.</i>	Jagoda Jankowska, Toruń–Lublin	<i>R.R.</i>	Rafał Rutkowski, Warszawa
	Maria Juda, Lublin	<i>M.S.</i>	Marek Słoń, Lublin
	Tomasz Jurek, Poznań	<i>J.R.S.</i>	Jagna Rita Sobel, Wrocław
	Grażyna Jurkowlanec, Warszawa		Anna Sochacka, Lublin
	Adrian Jusupović, Warszawa		Maria Starnawska, Siedlce
<i>E.K.</i>	Emil Kalinowski, Warszawa		Anna Suchecka, Lublin
	Marcin Karas, Kraków	<i>P.Sz.-K.</i>	Patrycja Szwedo-Kielczewska, Warszawa
<i>M.A.K.</i>	Marcin A. Klemenski, Kraków	<i>M.Sz.</i>	Marcin Szymoniak, Kraków–Lublin
<i>A.K.</i>	Aleksander Kocan, Wrocław		Janusz Szyszka, Kraków
	Zdzisław Koczarski, Kraków		Michał Tomaszek, Lublin
<i>P.K.</i>	Paulina Komar, Warszawa		Tomasz Walczak, Kraków
<i>W.K.</i>	Wojciech Kordyżon, Warszawa	<i>M.W.</i>	Matylda Wanago, Warszawa
	Paweł Kras, Lublin	<i>P.W.</i>	Piotr Węcowski, Warszawa
	Jakub Kubieniec, Kraków		Maciej Woźny, Katowice
	Maciej Matwijów, Wrocław		Tomasz Zawadzki, Gliwice

SPIS RECENZENTÓW WEWNĘTRZNYCH

Anna Adamska, Utrecht	Wojciech Krawczuk, Kraków
Marie Bláhová, Praga	Adam Kucharski, Toruń
Martina Bolom-Kotari, Hradec Králové	Bożena Mazurkowska, Katowice
Waldemar Chorażyczewski, Toruń	Julia Możdżeń, Gdańsk
Marcin Cieński, Wrocław	Wojciech Mrozowicz, Wrocław
Bożena Czwojdrak, Katowice	Krzysztof Ożóg, Kraków
Tomasz Gałuszka OP, Kraków	Vitaliy Perkun, Kijów
Mateusz Goliński, Wrocław	Piotr Pokora, Poznań
Hieronim Grala, Warszawa	Maciej Ptaszyński, Warszawa
Ryszard Grzesik, Poznań	Juraj Šedivý, Bratislava
Anna Horeczy, Warszawa	Aleksandra Skrzypietz, Katowice
Tomasz Jasiński, Poznań	Jerzy Sperka, Katowice
Konstantyn Jerusalimski, Petersburg	Paweł Stępień, Warszawa
Robert Kołodziej, Wrocław	Adam Szweda, Toruń
Anna Kowalska-Pietrzak, Łódź	Przemysław Wiszewski, Wrocław
Pavel Krafl, Nitra	

Spis skrótów

Archiwa i zespoły archiwalne

AA	–	Archiwum Archidiecezjalne
AD	–	Archiwum Diecezjalne [np. AD Płock]
AGAD	–	Archiwum Główne Akt Dawnych
AN	–	Archiwum Narodowe w Krakowie
AP	–	Archiwum Państwowe [np. AP Poznań]
MK	–	Metryka Koronna w AGAD
ML	–	Metryka Litewska

Biblioteki

BCzart.	–	Biblioteka Czartoryskich
BJ	–	Biblioteka Jagiellońska
BKórn.	–	Biblioteka Kórnicka PAN
BN	–	Biblioteka Narodowa
BOss.	–	Biblioteka Zakładu Narodowego im. Ossolińskich
BPAU/PAN	–	Biblioteka Naukowa Polskiej Akademii Umiejętności i Polskiej Akademii Nauk w Krakowie
BUWr.	–	Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu

Ważniejsze wydawnictwa źródłowe

AGZ	–	<i>Akta grodzkie i ziemskie</i>
Bull. Pol.	–	<i>Bullarium Poloniae</i>
CDMas.	–	<i>Codex diplomaticus et commemorationum Masoviae generalis</i>
CDSil.	–	<i>Codex diplomaticus Silesiae</i>
CDUJ	–	<i>Codex diplomaticus Universitatis studii generalis Cracoviensis</i>
C. epist. XV	–	<i>Codex epistolaris saeculi decimi quinti</i>
DKuj. Maz.	–	<i>Dokumenty kujawskie i mazowieckie przeważnie z XIII wieku</i>
KDKK	–	<i>Kodeks dyplomatyczny katedry krakowskiej św. Wacława</i>
KDm.K	–	<i>Kodeks dyplomatyczny miasta Krakowa</i>
KDMaz.	–	<i>Kodeks dyplomatyczny Księstwa Mazowieckiego</i>
KDMłp.	–	<i>Kodeks dyplomatyczny Małopolski</i>
KDPol.	–	<i>Kodeks dyplomatyczny Polski</i>
KDŚl.	–	<i>Kodeks dyplomatyczny Śląska</i>
KDWłkp.	–	<i>Kodeks dyplomatyczny Wielkopolski</i>
MGH	–	<i>Monumenta Germaniae historica</i>
MGH SS	–	<i>Monumenta Germaniae historica, Scriptores</i>
Migne PL	–	J.P. Migne, <i>Patrologiae cursus completus</i> , Series Latina
MPH	–	<i>Monumenta Poloniae historica</i>
MPH s.n.	–	<i>Monumenta Poloniae historica, series nova</i>
MPV	–	<i>Monumenta Poloniae Vaticana</i>

MRPS	–	<i>Matricularum Regni Poloniae summa</i>
NKDMaz.	–	<i>Nowy kodeks dyplomatyczny Mazowsza</i>
Schl. UB	–	<i>Schlesisches Urkundenbuch</i>
UdR. Spisy	–	<i>Urzednicy dawnej Rzeczypospolitej XII–XVIII wieku. Spisy</i>
VL	–	<i>Volumina legum</i>
ZDMłp.	–	<i>Zbiór dokumentów małopolskich</i>

Ważniejsze wydawnictwa seryjne i ciągłe

AKH	–	Archiwum Komisji Historycznej
AKP	–	Archiwum Komisji Prawniczej
PSB	–	<i>Polski słownik biograficzny</i>
RAU whf	–	Rozprawy (Polskiej) Akademii Umiejętności. Wydział Historyczno-Filozoficzny
SPPP	–	<i>Starodawne prawa polskiego pomniki</i>

Ważniejsze czasopisma historyczne

ABMK	–	„Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”
Czas. Pr. Hist.	–	„Czasopismo Prawno-Historyczne”
Kwart. Hist.	–	„Kwartalnik Historyczny”
Kwart. HKM	–	„Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”
Mies. Herald.	–	„Miesięcznik Heraldyczny”
Przegl. Hist.	–	„Przegląd Historyczny”
Przegl. Hum.	–	„Przegląd Humanistyczny”
Rocz. Herald.	–	„Rocznik Towarzystwa Heraldycznego we Lwowie”/„Rocznik Polskiego Towarzystwa Heraldycznego”
Rocz. Hist.	–	„Roczniki Historyczne”
Rocz. Hum.	–	„Roczniki Humanistyczne”
Sobótka	–	„Śląski Kwartalnik Historyczny Sobótka”
St. Hist.	–	„Studia Historyczne”
St. Źródł.	–	„Studia Źródłoznawcze”
Zap. Hist.	–	„Zapiski Historyczne”
Zap. TNT	–	„Zapiski Towarzystwa Naukowego w Toruniu”

Pozostałe skróty

cap.	–	capitulum	p.	–	pagina
f.	–	folio	przyp.	–	przypis
fasc.	–	fasciculum	r	–	recto
il.	–	ilustracja	red.	–	redaktor, redakcja
k.	–	karta	rkps	–	rękopis
kol.	–	kolumna	repr.	–	reprint
ks.	–	księga	s.	–	strona
lib.	–	liber	sygn.	–	sygnatura
mf.	–	mikrofilm	szp.	–	szpalta
ms	–	manuscriptum	v	–	verso
mszp.	–	maszynopis	vol.	–	volumen
nlb.	–	nieliczbowane	w.	–	wers (wiersz)/wiek
nr	–	numer	wyd.	–	wydanie, wydawca
nr kat.	–	numer katalogowy	z.	–	zeszyt
oryg.	–	oryginał			

